

Ochrona zdrowia w województwie małopolskim w 2016 r.

Opracowanie sygnalne

Listopad 2017 r.

W końcu 2016 r. w województwie małopolskim na 10 tys. ludności przypadało: 24 pracujących lekarzy (*podobnie jak średnio w kraju*), prawie 5 dentystów (*w kraju – ponad 3*) i 54 pielęgniarki (*51*). W szpitalach ogólnych w ciągu roku na 10 tys. ludności z opieki medycznej skorzystało 1936 osób (*dla kraju relacja ta wyniosła 2192*). W przychodniach i praktykach lekarskich 1 mieszkaniec skorzystał średnio z prawie 9 porad udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej z uwzględnieniem porad udzielonych pacjentom niehospitalizowanym w izbach przyjęć szpitali ogólnych (*w kraju na 1 mieszkańca przypadało średnio ponad 8 porad*). Na 1000 osób zamieszkujących województwo świadczeń zdrowotnych z zakresu ratownictwa medycznego na miejscu zdarzenia udzielono 69 osobom (*analogiczny wskaźnik dla Polski wyniósł 82*).

Kadra medyczna

W województwie małopolskim w 2016 r. (według stanu w dniu 31 XII), jako uprawnionych do wykonywania zawodu medycznego, zarejestrowanych było: 13,0 tys. lekarzy, 3,7 tys. lekarzy dentystów, 25,1 tys. pielęgniarek, 3,2 tys. położnych, 3,3 tys. farmaceutów i 1,5 tys. diagnostów laboratoryjnych.

W końcu 2016 r. w ochronie zdrowia pracowało (w głównym miejscu pracy): 8,1 tys. lekarzy i 1,5 tys. lekarzy dentystów oraz 2,7 tys. farmaceutów (bez techników farmacji). Personel medyczny reprezentowało też 18,1 tys. pielęgniarek, spośród których 9,2 tys. posiadało wyższe wykształcenie (w tym 2,8 tys. tytuł magistra pielęgniarstwa). Do grupy pracowników medycznych zaliczono również 2,0 tys. położnych (1,0 tys. z wykształceniem wyższym, w tym 0,3 tys. z tytułem magistra położnictwa).

W skład kadry medycznej wchodził także inni pracownicy. Do grupy pracowników z wyższym wykształceniem należało między innymi: 2,0 tys. fizjoterapeutów, 1,1 tys. diagnostów laboratoryjnych i innych pracowników uprawnionych do wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej, 0,5 tys. psychologów oraz 0,4 tys. ratowników medycznych. Personel ze średnim wykształceniem reprezentowany był głównie przez: 2,9 tys. techników farmaceutycznych, 0,8 tys. techników elektroradiologii, 0,8 tys. asystentek stomatologicznych, 0,6 tys. techników analityki medycznej, 0,5 tys. ratowników medycznych, 0,5 tys. techników fizjoterapii oraz 0,5 tys. higienistek stomatologicznych.

Stacjonarna opieka zdrowotna

Według stanu w dniu 31 XII 2016 r. w województwie małopolskim funkcjonowało 90 **szpitali ogólnych** (stacjonarnych). W placówkach tych do dyspozycji pacjentów było 14,9 tys. łóżek. Na 10 tys. mieszkańców województwa przypadały 44 łóżka (średnio 227 osób na 1 łóżko), *podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 49 (206 osób na 1 łóżko)*.

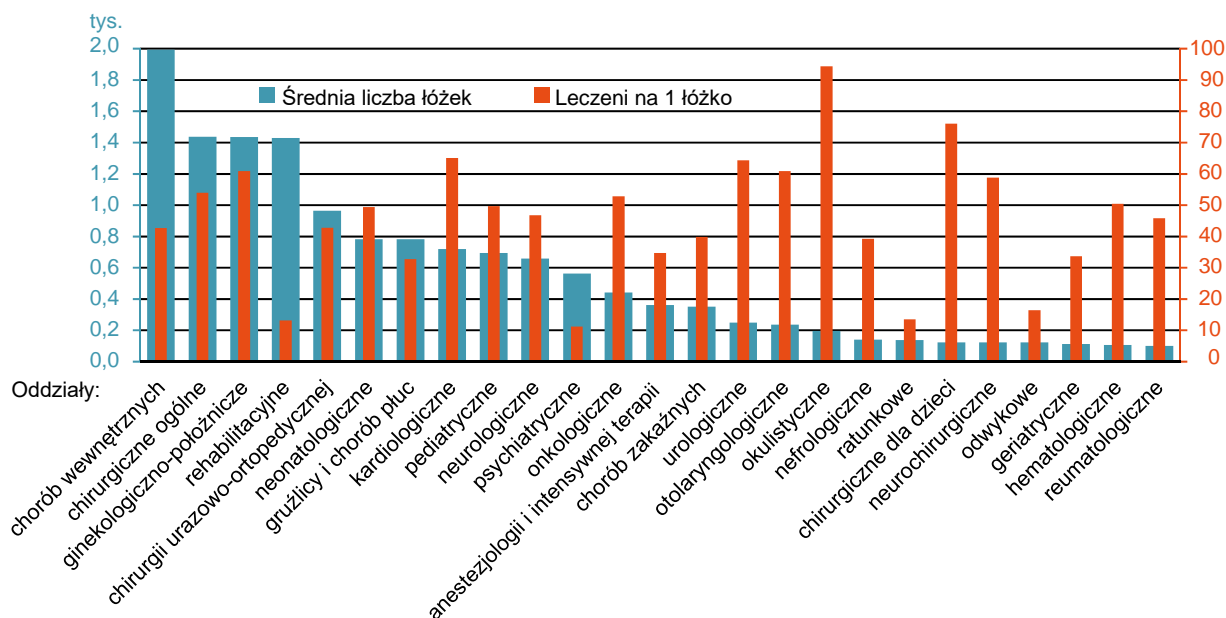

Tabl. 1. Działalność oddziałów stacjonarnych w szpitalach ogólnych

Wyszczególnienie	Oddziały ^{ab}	Łóżka ^{bc}		Wykorzystanie 1 łóżka w dniach	Leczeni ^d		Średni pobyt chorego w dniach	
		ogółem	w tym dla dzieci i młodzieży do lat 18		ogółem	w tym dzieci i młodzieży do lat 18		
OGÓŁEM	2015	562	14861	2547	255	642924	120968	5,9
	2016	569	14919	2539	259	653578	121480	5,8
w tym oddziały:								
Chirurgiczne ogólne		50	1441	41	238	77660	1154	4,4
Chorób wewnętrznych		50	2001	44	289	85190	1847	6,8
Rehabilitacyjne		48	1518	136	341	18889	2263	25,8
Ginekologiczno-położnicze		36	1436	26	222	87343	621	3,7
Chirurgii urazowo-ortopedycznej ..		35	974	74	209	41291	3530	4,9

a Wyłącznie oddziały, które dysponowały łóżkami opieki stacjonarnej i wykazały leczonych stacjonarnie lub dziennie. b Stan w dniu 31 XII. c Łącznie z inkubatorami i łóżkami dla noworodków. d Łącznie z ruchem międzyoddziałowym.

Wykr. 1. Średnia liczba łóżek i liczba leczonych na 1 łóżko według wybranych oddziałów szpitali ogólnych w 2016 r.

W końcu 2016 r. w szpitalach ogólnych i podmiotach prowadzących wyłącznie działalność dzienną znajdowały się 274 sale operacyjne z 285 stołami operacyjnymi. W trybie stacjonarnym i dziennym wykonano w nich 208,5 tys. zabiegów operacyjnych.

We wszystkich szpitalach ogólnych w końcu roku znajdowało się 109 stanowisk porodowych, w tym 72 przystosowane do porodów rodzinnych. W 2016 r. przyjęto 36,6 tys. porodów, przy czym cięcia cesarskie stanowiły 47,3%.

Szpitalne ogólnie dysponowały także 90 stanowiskami dializacyjnymi (stan w dniu 31 XII). W ciągu roku wykonano 74,0 tys. dializ, a liczba osób dializowanych wyniosła 1,4 tys.

Według stanu w dniu 31 XII 2016 r. **opiekę długoterminową** świadczyło 58 placówek, w których w ciągu roku przyjęto 9,8 tys. osób – byli to głównie pacjenci zakładów opiekuńczo-leczniczych o profilu ogólnym (54,6%). W końcu roku, osoby, które ukończyły co najmniej 65 lat stanowiły 81,4% pacjentów. Wśród nich najwięcej było osób w wieku 80 lat i więcej, ich udział wyniósł 60,9%.

Tabl. 2. Placówki opieki długoterminowej

Wyszczególnienie		Placówki	Łóżka	Pacjenci objęci opieką w ciągu roku	Średni pobyt pacjenta w dniach
		stan w dniu 31 XII			
OGÓŁEM	2015	59	3397	9996	111,8
	2016	58	3499	9778	118,3
Zakłady opiekuńczo-lecznicze		37	2816	5340	174,4
Zakłady opiekuńczo-lecznicze typu psychiatrycznego		3	215	238	317,9
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze		2	94	155	217,1
Hospicja		8	215	1943	33,4
Oddziały opieki paliatywnej		8	159	2102	24,4

Na terenie województwa (stan w dniu 31 XII 2016 r.) działały 4 całodobowe zakłady stacjonarnej opieki psychiatrycznej, do których zaliczały się: 2 szpitale psychiatryczne, 1 ośrodek leczenia odwykowego alkoholowego i 1 ośrodek MONAR. Łączna liczba łóżek we wszystkich obiektach wyniosła 1,1 tys., przy czym 90,4% było w dyspozycji szpitali psychiatrycznych. W 2016 r. leczeniem objęto 10,2 tys. osób. Średni czas pobytu pacjenta na leczeniu psychiatrycznym wyniósł 40 dni (w szpitalu psychiatrycznym – 39 dni, ośrodka leczenia odwykowego alkoholowego – 20, a w ośrodku MONAR – 57).

Lecznictwo uzdrowiskowe

Zakłady lecznictwa uzdrowiskowego w 2016 r. przyjęły 93,7 tys. kuracjuszy, o 3,8% mniej niż w poprzednim roku. W trybie stacjonarnym leczonych było 82,6 tys. pacjentów, a w ambulatoryjnym – 11,1 tys. Kobiety stanowiły 58,6% osób korzystających z usług placówek lecznictwa uzdrowiskowego. Udział dzieci do lat 18 wyniósł 7,6%, a osób starszych (w wieku 65 lat i więcej) – 32,7%.

Z dofinansowania do pobytu w szpitalu lub sanatorium uzdrowiskowym skorzystało 64,6 tys. kuracjuszy. Wśród nich 83,1% stanowili pacjenci, którym udzielono świadczeń finansowanych lub dofinansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia, 13,9% – przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (w ramach rehabilitacji przedrentowej), 2,9% – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a pozostałe 0,1% – inne instytucje.

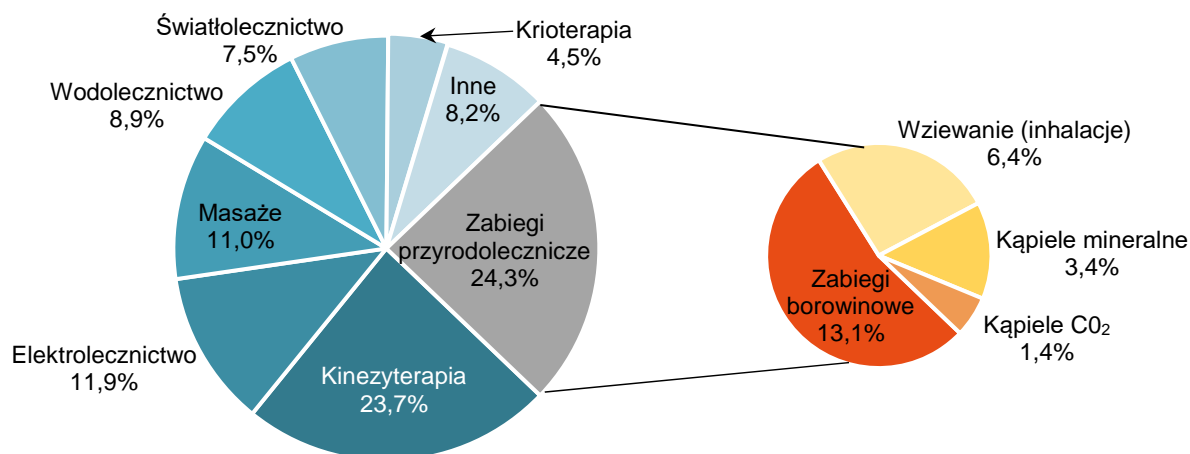
Tabl. 3. Stacjonarne zakłady lecznictwa uzdrowiskowego

Wyszczególnienie	Ogółem		Szpitale uzdrowiskowe		Sanatoria uzdrowiskowe	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Placówki ^a	43	44	8	7	35	37
Łóżka ^a	5724	5703	1398	1009	4326	4694
Kuracjusze lecznictwa stacjonarnego	86376	82590	17070	12813	69306	69777
w tym kobiety	51568	48535	10011	7190	41557	41345
w tym dzieci i młodzież do lat 18	5650	4955	3713	3283	1937	1672
średnia długość pobytu w dniach	18	18	21	22	17	18
Kuracjusze lecznictwa ambulatoryjnego	1548	1909	625	553	923	1356
w tym kobiety	691	546	213	177	478	369
w tym dzieci i młodzież do lat 18	918	883	101	94	817	789

a Stan w dniu 31 XII.

W końcu 2016 r. działalność w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego – poza zakładami stacjonarnymi – prowadziły 4 przychodnie uzdrowiskowe, w których w trybie ambulatoryjnym przyjęto 5,9 tys. pacjentów, co stanowiło 53,3% wszystkich leczonych ambulatoryjnie w placówkach lecznictwa uzdrowiskowego. Poza tym funkcjonowało także 11 zakładów przyrodoleczniczych, przy czym 1 stanowił odrębną jednostkę organizacyjną, a 10 działało jako komórka organizacyjna szpitala uzdrowiskowego, sanatorium uzdrowiskowego lub przychodni uzdrowiskowej.

Wykr. 2. Struktura zabiegów leczniczych w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego^a według rodzajów zabiegów w 2016 r.

a łącznie z sanatorium w urzędzonym podziemnym wyrobisku górniczym.

W 2016 r. wykonano 4458,1 tys. różnorodnych zabiegów leczniczych (o 67,5 tys., tj. o 1,5% więcej niż w 2015 r.). Najczęściej stosowano kinezyterapię – 1056,3 tys. razy. Zabiegi określane jako przyrodolecznicze wykonano 1083,2 tys. razy i skorzystało z nich 83,9 tys. kuracjuszy. Zabiegi borowinowe stanowiły 53,9% tej grupy zabiegów, inhalacje – 26,2%, kąpiele mineralne – 14,0%, kąpiele CO₂ – 5,9%.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna

Działalność w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w końcu grudnia 2016 r. prowadziło 2075 placówek – 1889 przychodni (w tym 106 przyszpitalnych) i 186 praktyk zawodowych (indywidualnych, indywidualnych specjalistycznych i grupowych; 19 praktyk lekarskich i 167 stomatologicznych) realizujących świadczenia zdrowotne w ramach środków publicznych.

Tabl. 4. Porady ambulatoryjnej opieki zdrowotnej^a w miastach i na wsi

Wyszczególnienie	Ogółem	Udzielone			
		w miastach		na wsi	
		razem	w tym w przychodniach	razem	w tym w przychodniach
w tysiącach					
OGÓŁEM2015	28107,4	22124,4	21871,2	5983,0	5773,2
2016	28809,5	22816,4	22567,3	5993,1	5786,0
Lekarskie2015	24684,5	19385,8	19305,5	5298,8	5272,9
2016	25267,9	19971,1	19898,0	5296,8	5272,4
Stomatologiczne2015	3422,9	2738,6	2565,7	684,2	500,3
2016	3541,6	2845,3	2669,3	696,3	513,6

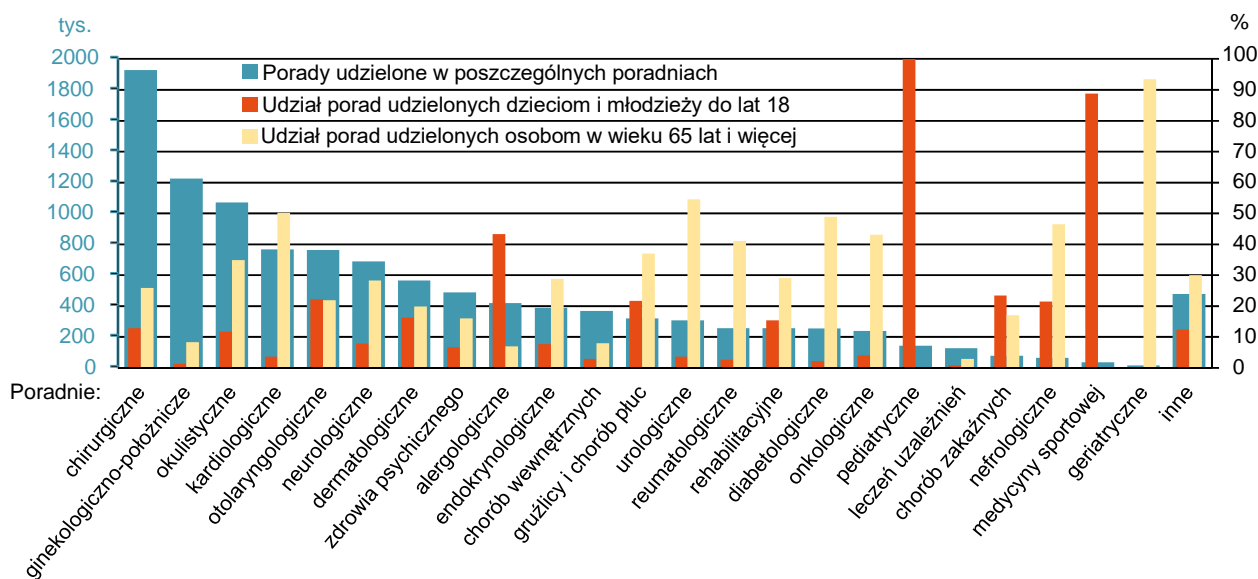
a łącznie z poradami z izb przyjęć udzielonymi pacjentom niehospitalizowanym.

W 2016 r. w izbach przyjęć szpitali ogólnych pacjentom niehospitalizowanym udzielono 472,7 tys. porad, które stanowiły 1,6% ogółu porad ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Porad tych nie uwzględniają informacje przedstawione w dalszej części opisu dotyczącego ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

We wszystkich przychodniach i praktykach zawodowych udzielono łącznie 24795,2 tys. porad lekarskich, w tym 11259,6 tys. (45,4%) w poradniach specjalistycznej opieki zdrowotnej. W poradniach podstawowej opieki zdrowotnej lekarze udzielili 13535,6 tys. porad – w tym 258,5 tys. (1,9%) w ramach wizyt domowych.

Lekarze dentyści udzielili 3541,6 tys. porad, w tym w poradniach: stomatologicznych – 2959,8 tys. (83,6%), ortodontycznych – 216,2 tys. (6,1%), chirurgii stomatologicznej – 200,6 tys. (5,7%).

Wykr. 3. Porady udzielone przez lekarzy specjalistów według rodzajów poradni w 2016 r.

Ratownictwo medyczne

Pomoc medyczną w nagłych przypadkach, według stanu w końcu 2016 r., świadczyło 130 zespołów ratownictwa medycznego: 94 podstawowe, 35 specjalistycznych i 1 lotniczy.

Na 100 tys. ludności zamieszkującej województwo małopolskie przypadało 3,8 zespołu ratownictwa medycznego (bez uwzględnienia zespołu lotniczego). *Dla całego kraju wskaźnik ten wyniósł 3,9.*

Tabl. 5. Medyczne działania ratownicze

Wyszczególnienie	Ogółem	Miejsce zdarzenia				
		ruch uliczno-drogowy	praca	szkoła	dom	inne
Wyjazdy na miejsce zdarzenia 2015	224701	18699	3823	2241	159013	40925
..... 2016	231577	16906	3801	2720	164710	43440
Osoby, którym udzielono świadczeń zdrowotnych .. 2015	225342	18841	3824	2244	159358	41075
..... 2016	233931	17099	3805	2742	165920	44365
w tym kobiety	107883	5765	1648	1000	84905	14565
w tym w wieku: do lat 18	15631	1651	94	1752	8173	3961
65 lat i więcej	96455	1966	164	31	82893	11401

Świadczeń opieki zdrowotnej osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego udzielano także w 21 szpitalnych oddziałach ratunkowych. Z pomocy doraźnej skorzystać można było również w 7 izbach przyjęć. W jednostkach tych w trybie ambulatoryjnym świadczenia medyczne otrzymało 461,1 tys. osób, którym udzielono 467,5 tys. porad. Najczęściej pacjenci wymagali pomocy w zakresie: chirurgii urazowo-ortopedycznej (169,8 tys. osób), chirurgii ogólnej (96,8 tys.), chorób wewnętrznych (71,5 tys.), pediatrii (25,1 tys.) oraz kardiologii (19,6 tys.).

W szpitalnych oddziałach ratunkowych w ramach działalności stacjonarnej objęto leczeniem 3,6 tys. osób, które zmuszone były pozostać w szpitalu powyżej 24 godzin. W zakresie określonym jako leczenie w trybie jednego dnia, czyli z zamiarem zakończenia udzielania świadczeń w ciągu 24 godzin, przyjęto 168,1 tys. pacjentów.

Z jednostkami systemu ratownictwa medycznego współpracowało Centrum Urazowe, w którym leczeniu poddano 2,6 tys. osób wymagających pomocy z zakresu chirurgii obrażeń wielonarządowych.

Apteki

Sprzedaż leków i środków medycznych w 2016 r. (stan w dniu 31 XII), według zebranych danych, realizowana była w 1141 aptekach oraz w 142 punktach aptecznych. Dyżury nocne pełniło 169 aptek, przy czym 139 placówek sprawowało dyżury okresowe, a 30 – stałe. Na 1 aptekę ogólnodostępną przypadało przeciętnie 2969 osób, o 11 więcej niż w poprzednim roku (w kraju – 2933, o 84 mniej).

W aptekach i punktach aptecznych w końcu grudnia 2016 r. pracowało 6060 osób, w tym 2577 magistrów farmacji i 2700 techników farmaceutycznych.

Krwiodawstwo

Na rzecz zakładów świadczących opiekę zdrowotną pracowały punkty krwiodawstwa. W 2016 r., według stanu w dniu 31 XII, działalność prowadziło jedno Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa posiadające 16 oddziałów terenowych. Do placówek tych w ciągu roku zgłosiło się 46,4 tys. krwiodawców (o 0,5 tys. więcej niż w 2015 r.). Wyprodukowano: 90,9 tys. jednostek koncentratu krwinek płytkowych z krwi pełnej, 3,2 tys. jednostek koncentratu krwinek płytkowych z aferezy, 91,5 tys. jednostek koncentratu krwinek czerwonych (1 jednostka równa się około 250 ml) i 91,7 tys. jednostek osocza (1 jednostka świeżo mrożonego osocza odpowiada w przybliżeniu 200 ml). We wszystkich przypadkach liczba jednostek była większa niż w poprzednim roku, a największy wzrost (o 7,7%) dotyczył koncentratu krwinek płytkowych z aferezy.

Dla celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych pobrano 94,9 tys. donacji krwi lub jej składnika, w tym 92,2 tys. donacji krwi pełnej.

Przedmiotem opracowania jest opieka medyczna sprawowana w zakładach stacjonarnej opieki zdrowotnej, przychodniach oraz praktykach lekarskich posiadających umowę z NFZ, udzielających porad w zakresie świadczeń ambulatoryjnych. Zamieszczono także podstawowe informacje dotyczące: kadry medycznej, pomocy doraźnej i ratownictwa medycznego oraz działalności aptek i punktów krwiodawstwa. Wykorzystano następujące źródła informacji:

- Dane dotyczące personelu medycznego podano na podstawie sprawozdawczości GUS, MZ, MON i MSWiA.
- Informacje o szpitalach ogólnych pochodzą ze sprawozdawczości MZ i MSWiA. Od 2012 r. dane o szpitalach ogólnych obejmują placówki MON oraz MSWiA i w związku z tym nie są w pełni porównywalne z danymi przedstawionymi w latach ubiegłych. Poza tym dane o szpitalach obejmują również placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie. Dane nie obejmują szpitali prowadzących wyłącznie działalność dzienną, poza informacjami o salach i stołach operacyjnych oraz wykonanych zabiegach operacyjnych.
- Informacje o placówkach świadczących opiekę długoterminową opracowano na podstawie danych ze sprawozdawczości MZ i MSWiA. Od 2013 r. dane po raz pierwszy obejmują oddziały opieki paliatywnej.
- Dane na temat opieki psychiatrycznej pochodzą z Instytutu Psychiatrii i Neurologii.
- Podstawowym źródłem informacji o leczeniu uzdrowiskowym jest badanie GUS prowadzone na formularzu ZD-2 (Sprawozdanie z działalności leczniczej zakładów lecznictwa uzdrowiskowego, stacjonarnych zakładów rehabilitacji leczniczej – z uwzględnieniem placówek MON). Od 2012 r. dane publikacyjne uzupełniono o informacje ze sprawozdawczości MSWiA.
- Dane dotyczące ambulatoryjnej opieki zdrowotnej od 2012 r. prezentowane są kompleksowo na podstawie sprawozdawczości GUS, MZ i MSWiA i obejmują:
 - podmioty lecznicze udzielające porad lekarskich, ogólnodostępnych (łącznie z MON i MSWiA),
 - praktyki lekarskie, które mają zawartą umowę z NFZ,
 - porady udzielone w izbach przyjęć dla pacjentów niehospitalizowanych.
- Pomoc medyczna w nagłych przypadkach została omówiona na podstawie badania GUS na formularzu o symbolu ZD-4 (Sprawozdanie z pomocy doraźnej i ratownictwa medycznego).
- Na podstawie badania GUS na formularzu ZD-5 (Sprawozdanie apteki i punktu aptecznego) przedstawiono informacje o aptekach i punktach aptecznych. Dane dotyczą tylko tych jednostek, które złożyły sprawozdanie do Urzędu Statystycznego. W przypadku badań z tego zakresu nie jest stosowana procedura imputacji brakujących danych. Informacje nie uwzględniają aptek szpitalnych zaopatrujących w leki i środki medyczne stacjonarne zakłady opieki zdrowotnej.

Kontakt

Urząd Statystyczny w Krakowie
ul. Kazimierza Wyki 3
31-223 Kraków

E-mail: obr_krk@stat.gov.pl

Opracowanie: Dorota Król, Oddział w Nowym Sączu, tel. 18 33 04 914

Konsultacja: Ośrodek Statystyki Zdrowia i Ochrony Zdrowia

